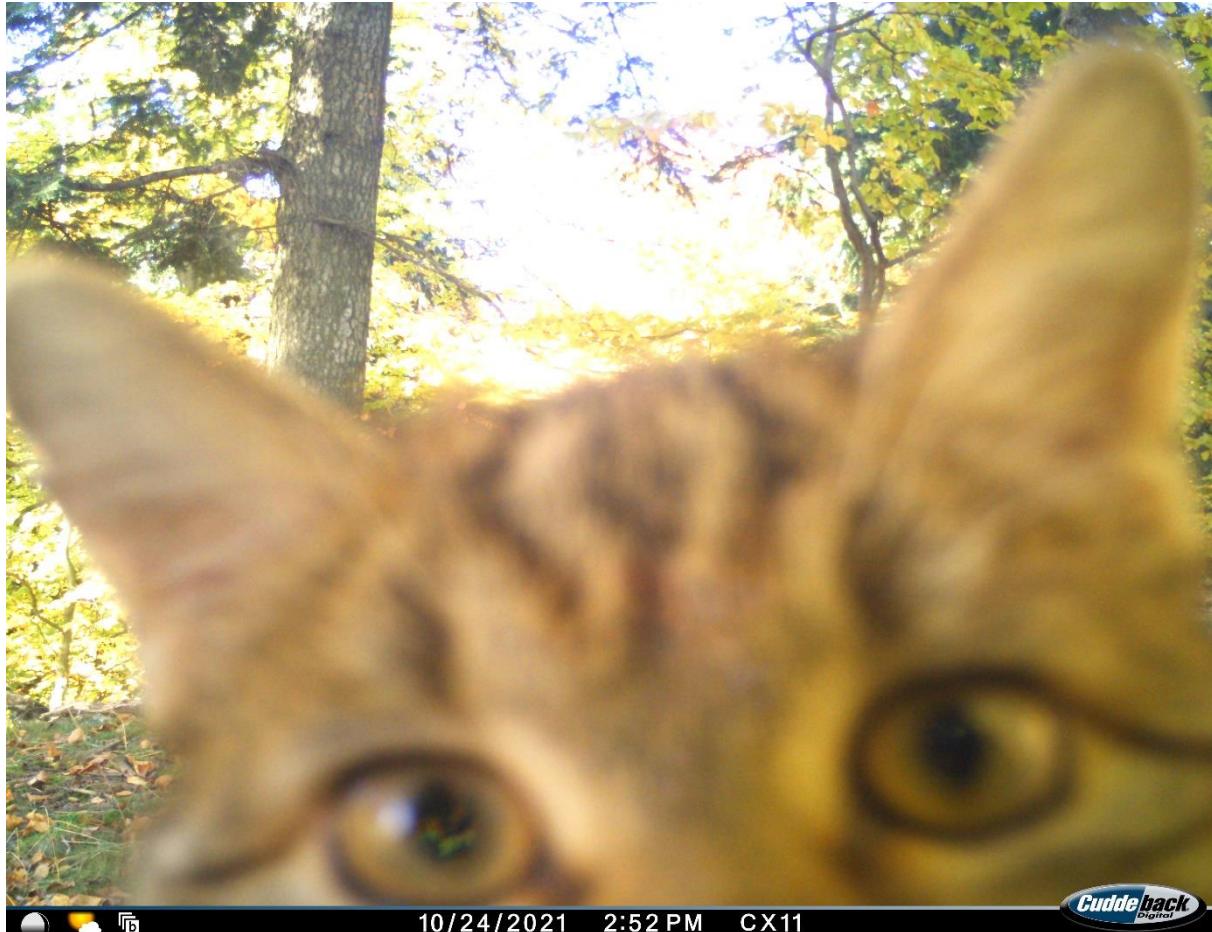

V Bojniciach
23.06. 2022Akademie věd
České republikyÚSTAV BIOLOGIE
OBRATLOVCŮ
AKADEMIE VĚD ČR

10/24/2021 2:52 PM CX11

Mačky divé na moravsko-slovenskom pohraničí ohrozujú kríženie s mačkou domácou, preukázal to genetický výskum

Hybridizácia s mačkou domácou je jeden z faktorov, ktorý významne ohrozuje európske populácie vzácnej mačky divej. Miera kríženia sa medzi rôznymi oblastami Európy líši. Vďaka spoločnému cezhraničnému projektu „Hľadáme mačku, pozor, divokú!“ sú dnes k dispozícii prvé dôkazy o tom, že ku kríženiu dochádza aj v karpatskej populácii na moravsko-slovenskom pohraničí.

Kríženie mačky divej s domácimi mačkami je problém. „*Strata genetickej čistoty kvôli kríženiu s mačkou domácou môže spôsobiť stratu niektorých lokálnych adaptácií, alebo zvýšiť prítomnosť škodlivých mutácií, ktoré sa vo vyššej miere vyskytujú u prešľachtených domáčich mačiek,*“ uvádzá zoologička Jarmila Krojerová z Ústavu biológie stavovcov AV ČR, ktorá sa dlhodobo venuje u mačky divej, aj rysa ostrovida. „*Naše výsledky ukazujú, že výskyt hybridov je aspoň v niektorých oblastiach Slovenska vyšší, než je to napríklad v Nemecku,*“ dodáva. Oblastou, kde bol výskyt hybridných jedincov najvyšší, sú Strážovské

World Association of
Zoos and Aquariums
EAZAWorld Association of
Zoos and Aquariums
WAZAInternational Union for
the Conservation of
Nature
IUCNSPECIES
360International Zoo
Society
IZS

EUROLYNX

vrchy, ktoré ležia oproti Bielym Karpatom cez údolie rieky Váh. Vedci tu zaznamenali štyri hybridy tvoriace 15 % z celkovej populácie zachytenej v tejto oblasti.

V Nemecku odhalil rozsiahly monitoring, že podiel hybridných jedincov je maximálne 3,5 %. V rámci európskych krajín je najhoršia situácia v Škótsku, kde tento problém spôsobil zánik geneticky čistej populácie mačky divej a tamojšie lesy teraz obývajú napospol kríženci. O záchranu tohto druhu sa tam v súčasnosti snaží za pomoci reintrodukcie z chovov v zoologických záhradách projekt SWAforLIFE.

Mačka divá, verzus mačka domáca

Mačka divá sa v rámci Česka vyskytuje v juhozápadných Čechách, kam sa šíri z Nemecka, a na moravsko-slovenskom pohraničí, kde sa jedná o karpatskú populáciu, rozširujúcu sa zo Slovenska. Ide o skryto žijúci druh, ktorý môže ľahko unikať pozornosti, a to aj vďaka zámene s domácimi kocúrmi. „Rozlišovanie mačiek divých a mačiek domáčich na základe vzhľadu môže byť problematické, obzvlášť pre laickú verejnosť. Výskyt hybridov toto rozlišovanie významne komplikuje aj odborníkom,“ hovorí zoológ Martin Duša z Hnutia DUHA Šelmy a Ústavu ekológie lesa LDF MENDELU, ktorý koordinuje monitoring mačky divej v Javorníkoch, kde zatiaľ kríženci zachytení neboli.

Mačka domáca pochádza z príbuzného druhu - mačky plavej, ktorá sa vyskytuje v severnej Afrike a na Blízkom Východe. Dnes je považovaná za samostatný druh. Do kontaktu s európskou mačkou divou sa dostala zhruba pred dvoma tisícami rokov, keď ju do Európy priviezli starovekí Rimania. Oba druhy sa môžu bez problémov vzájomne krížiť a mať plodné potomstvo.

„Istotu pri určení miery hybridizácie nám poskytuje až správne vykonaná analýza DNA. Zatiaľ boli hybridní jedinci zachytení len v rámci karpatskej populácie, nie v rámci populácie v juhozápadných Čechách, tam je ale monitoring zatiaľ oveľa menej intenzívny,“ vysvetľuje Jarmila Krojerová.

K hybridizácii dochádza väčšinou v oblastiach, kde je nižšia početnosť divých mačiek a zároveň sa v lesnom prostredí vyskytujú zdivočené alebo túlajúce sa mačky domáce. V oblasti Bielych Karpát (na slovenskej strane) bol dokonca hybridný samec zachytený pomocou fotopasca pri párení so samicou mačky divej. „Párenie dokazuje, že sa hybridní jedinci ďalej zapájajú do reprodukcie, čím šíria cudzorodé gény do ďalších generácií,“ hovorí Pavel Dekár z Hnutia DUHA Šelmy, ktorý sa monitoringu mačky divej v Bielych Karpatoch venuje už niekoľko rokov.

„Podrobnejší monitoring mačky divej pomocou chlpových pascí a fotopascí s následným využitím analýzy DNA je jedinou možnosťou, ako nielen odhaliť podiel hybridných jedincov, ale tiež zistiť početnosť mačky divej či mapovať prítomnosť mačiek domáčich v lesnom prostredí,“ dodáva Branislav Tám zo slovenskej NZOO Bojnica, ktorý koordinuje monitoring v oblasti Strážovských vrchov.

Projekt „Hľadáme mačku, pozor, divú!,“ ktorý realizujú Ústav biológie stavovcov Akadémie vied SR, Národná zoologická záhrada Bojnice a Hnutia DUHA Šelmy, je finančne podporený z programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A SK-CZ 2014-2020. Zameriava sa na výskyt tohto vzácného živočícha predovšetkým na moravsko-slovenskom pohraničí, ale zoologovia zbierajú informácie o výskyte mačky divej aj z iných častí Českej republiky a Slovenska. Hoci projekt v tomto roku končí, vedci chcú v monitoringu pokračovať. Významne môže pomôcť aj verejnosť.

Chcete nám pomôcť? Videli ste v prírode mačku divú? Našli ste zrazenú mačku so znakmi mačky divej?

Môžete nás informovať na www.kockadivoka.cz alebo stopy@selmy.cz, alebo sa priamo ozváť koordinátorom.

Rozšírenú fotogalériu nájdete na priložených webových odkazoch:

<https://www.selmy.cz/novinari/galerie/?category=68%22>
<https://www.selmy.cz/novinari/galerie/?category=57%22>

Videozáznam z párenia:

<https://youtu.be/QpgZz55gRqA>

Viac informácií:

Jarmila Krojerová

Ústav biologie obratlovců AV ČR
a Ústav zoologie, rybářství, hydrobiologie a včelařství AF MENDELU
krojerova@ivb.cz,
+420 737 609 004

Martin Duľa

Hnutí DUHA Olomouc
a Ústav ekologie lesa LDF MENDELU,
martin.dula@hnutiduha.cz
+420 770 137 635

Branislav Tám

Národná zoologická záhrada Bojnice
branislav.tam@zoobojnice.sk
+421 903 807 254

Kontakt pre médiá:

Pavel Procner

0903 807 002, pavel.procner@zoobojnice.sk

Akademie věd
České republiky

World Association of
Zoos and Aquariums
WAZA

European
Association
of Zoos
and Aquariums

World
Association
of
Carnivore
Aquariums

IUCZOO

SPECIES
360

International
Zoo
Society

EUROLYNX

